

Internationale Federatie voor Informatie- en Communicatieverwerking
Interinfo Groep Nederland - www.interinfo.nl

Secretariaat:

L.J. den Holder
Constance Gelderblomlaan 7
2545 EP DEN HAAG
Tel. 070-3676268
e-mail: denholder@hetnet.nl

Nieuwsbrief – januari 2016

Ter inleiding

Het afgelopen jaar stond in het teken van het 50ste Interstenocongres dat in juli te Boedapest plaatsvond en waarover is bericht in de vorige nieuwsbrief (augustus 2015). Verder memoreren we uit het voorbije jaar de contactlegging met zustervereniging VSLM over samenwerking bij de bevordering van het begeleide typeonderwijs, alsmede onze inbreng in het Platform Onderwijs 2032. Bij dit platform heeft Interinfo (naar Fins voorbeeld) het opnemen van door docenten begeleide typelessen in het curriculum van basis- of voortgezet onderwijs bepleit. In deze nieuwsbrief vindt u een bespreking van het voor ons wat teleurstellende eindadvies van het platform.

Actuele berichtgeving van Interinfo wordt op Facebook geplaatst en daarna ook op de website in de rubriek "Nieuws" (www.interinfo.nl). Om toegang tot Facebook te hebben, moet je eerst een "account" aanmaken. Omdat niet alle leden op Facebook "zitten", volgt in deze nieuwsbrief een kort overzicht van recente berichten ("posts") op onze FB-pagina.

Op woensdag 10 februari 2016 vergadert het Interinfobestuur in Amersfoort. Gesproken zal o.m. worden over de voorbereiding van het komende NK Computertypen op zaterdag 2 april te Nijkerk. Zie hieronder, bij "Peiling van de belangstelling voor het NK Computertypen 2016", de oproep van Bernhard Boot aan wedstrijddeelnemers. In de rubriek "Van de bestuurstafel" vindt u een toelichting op de overige agendapunten, waaronder de voorbereiding van de op 21 mei te houden jaarvergadering te Nijkerk.

Overzicht van recente “posts” van Interinfo op Facebook

- ❖ **Sylvia Witteman** wijdt haar column in de Volkskrant van 7 januari jl. aan het wonder van het blind typen. Onder de kop “Blind” schrijft zij:
“Ik heb nooit leren typen. (...) Het noodlot maakte, na een lange reeks vermoeiende zijsprongen, typen tóch tot mijn beroep. Ik gebruik alleen mijn wijsvingers, maar daarmee bonk ik, kromgebogen, turend door mijn leesbril, met kracht voor tien op dat frêle toetsenbordje. (...) Maar laatst liep ik mijn dochters kamer eens binnen terwijl zij achter haar computer zat. Met kaarsrechte rug. Al haar vingers roetsjten met glanzend gelakte nagels razendsnel en geluidloos over de toetsen. Ze kéeek niet eens naar het scherm, zag ik met opvallende mond. ‘What the fuck?’, riep ik modern, ‘waarom kun jij dat?’ ‘O, dat heb ik vroeger geleerd op school, toen ik 10 was’, sprak zij achteloos. ‘Moet je ook eens proberen...’
Over een paar maanden doet ze eindexamen gymnasium. De wereld ligt voor haar open, met haar tien vingers blind.”

[Marianne van Gool](#)

- ❖ **Een overzicht van de artikelen in E-News nr. 71 van december 2015**, door Marianne van Gool vertaald en samengevat, staat op www.interinfo.nl in de categorie ‘Nieuws’. Het betreft onder meer de volgende onderwerpen:
  - Twee artikelen van professor Tsuguo Kaneko (Japan). Het eerste gaat over de geschiedenis van de technieken die benut werden en worden om het gesproken woord in geschreven tekst om te zetten. Het tweede artikel gaat over de hierbij (nog) benodigde menselijke vaardigheden en competenties en over de beoordeling daarvan m.b.v. een certificeringsprogramma.
  - In het kader van het congres te Boedapest werd bekendheid gegeven aan een project waaraan Intersteno werkt: het opstellen van een lijst van professionele competenties en vaardigheden ter voorbereiding van een certificeringsprogramma. Deze certificering is onder meer bedoeld voor beroepsbeoefenaren op het vlak van de woordelijke of samenvattende verslaglegging van vergaderingen en rechtbankzittingen.
  - Een ander artikel van Tsuguo Kaneko betreft de verkenning van het domein “van spraak naar tekst”. Aan de hand van zes opeenvolgende tijdsperiodes wordt de innovatie in de aangewende technologie voor het omzetten van spraak in tekst beschreven: de handgeschreven en later getypte uitwerking van het stenogram; de getypte uitwerking van een geluidsopname; machinestenoografie samen met computerondersteunde (real time) transcriptie; de toepassing van spraakherkenning door de

stenograaf (“respeak” of “voice writing”) en ten slotte automatische spraakherkenning (van willekeurige sprekers) met dito schriftelijke uitwerking.

Deze diversiteit heeft een breed werkkterrein gecreëerd voor STT – “speech-to-text” – professionals, die zich daarbij nieuwe vaardigheden eigen moeten maken. Dit vereist op zijn beurt efficiënte onderwijs- en opleidingsprogramma's, samen met o.a. kwalificatie- en certificeringsnormen.

- ❖ **De 14e Intersteno-internettypewedstrijd** wordt gehouden van maandag 11 april tot maandag 2 mei 2016. Inschrijven kan van 14 maart tot 10 april 2016. Voor Nederland verloopt de inschrijving van de deelnemers via Interinfo Nederland. Aanmelden kan door te mailen naar: marianne.van.gool@griffelservices.nl. Je kunt nu al oefenen, door te klikken op de link: <http://www.intersteno.org/intersteno-internet-contests/training-with-taki-version/>

- ❖ **Verslag van een bezoek aan de schrijfmachinecollectie in Gent.** Op zaterdagmiddag 14 november 2015 brachten leden van Interinfo een bezoek aan de schrijfmachinecollectie van schrijver W.F. Hermans. Deze collectie oude en nieuwere mechanische schrijfmachines is ondergebracht in een door boekhandel Limerick te Gent beschikbaar gestelde ruimte, achter in de winkel.

Bovenstaande foto (van Annet Schoorlemmer) toont de bezoekers uit Nederland en onze twee Belgische vrienden, Miche Van Lantschoot en Geert Bonte (resp. rechts- en linksonder).

Na de opheffing van het schriftmuseum Scription te Tilburg moeten we over de landsgrens voor zo'n mooie tentoonstelling, die ons een overzicht biedt van de ontwikkeling van de schrijfmachine! De bezoekers uit Nederland werden hartelijk ontvangen door Miche Van Lantschoot en Geert Bonte. Geert wist ons veel wetenswaardigheden over de collectie te vertellen. Je kunt bijv. een machine adopteren en zo bijdragen in de kosten van de restauratie van de collectie.

Op een oude werktafel van Hermans was één van de laatste door hem gebruikte schrijfmachines klaargezet om ook zelf even te typen. Deze elektrische machine met “bolletje” werd gereviseerd en gebruiksklaar gemaakt door een van de weinige schrijfmachinemonteurs die er nog te vinden zijn... Miche benutte graag deze kans om weer eens het oude “typegevoel” in de vingers te krijgen! Voor wie daar getuige van wil zijn, staan hieronder een tweetal links naar het desbetreffende filmpje.

Lezers met een Facebook-account raadplegen de “post” van 15 november 2015:

<https://www.facebook.com/#!/groups/317946784912701/>

Maar het kan ook via YouTube: https://youtu.be/IBtx_YVEHZA

❖ Blind typen en taalvaardigheid

Op zaterdag 19 december jl. werd mevr. dr. Henny van der Meijden geïnterviewd in het radioprogramma "De Taalstaat". Dit was naar aanleiding van de publicatie van haar onderzoeksresultaten op het gebied van blind typen en taalvaardigheid. Gebleken is dat kinderen die het blind typen beheersen, niet alleen sneller typen en minder typefouten maken dan leerlingen bij wie dit niet het geval is. Zij blijken daarbij ook taalvaardiger te zijn: minder taalfouten in een dictee en betere opstellen.

Met de onderstaande link kun je het programma terugluisteren. Het interview met Van der Meijden begint omstreeks 11:11 uur.

Duidelijk naar voren komt het argument dat als het blind typen geautomatiseerd is en je dus niet naar de toetsen hoeft te zoeken, er meer ruimte in je hoofd (in het werkgeheugen) is voor de taak waarmee je bezig bent. Hierdoor kan die taak met meer aandacht en dus beter worden uitgevoerd.

<http://www.radio1.nl/p.../terugluisteren-uren/2015-12-19/11:00>

Van de bestuurstafel

Het bestuur van Interinfo komt bijeen op woensdag 10 februari 2016 te Amersfoort. Op de agenda staan de volgende punten:

- organisatie van het NK Computertypen op 2 april a.s.;
- de komende internettypewedstrijd van Intersteno (werving kandidaten, coördinatie, financiën);
- follow-up van de samenwerkingscontacten met zustervereniging VSLM betreffende het begeleide typeonderwijs; suggesties voor een gezamenlijk naar buiten treden op dit punt;
- het eindrapport van het Platform Onderwijs 2032; suggesties wat Interinfo zelf kan doen om het leren blind typen met tien vingers binnen het onderwijs te bevorderen;
- aanloop naar de jaarvergadering op 21 mei 2016 te Nijkerk: agenda en dagprogramma;
- aanpak van de ledenwerving, bijv. aan de hand van adressen van typescholen en notuleerbedrijven.

Peiling van de belangstelling voor het NK Computertypen 2016

Bernhard Boot feliciteert Wim Gerbecks, winnaar bij het audiotypen (NK 2015).

Krommenie, 25 januari 2016

Geachte dames en heren,

Het Nationaal Kampioenschap Computertypen 2016 wordt gehouden in het Corlaer College te Nijkerk op zaterdag 2 april, van 10.00 tot 13.00 uur. Helaas is een latere datum in 2016 om de volgende redenen niet mogelijk. Het bestuur van Interinfo heeft op de andere zaterdagen in april al verplichtingen elders. De maand mei kent veel feest- en gedenkdagen en in juni verwachten wij weinig deelnemers i.v.m. sporttoernooien en mooi weer. Hopelijk kunnen de instituten die een cursus van vijf maanden geven, de leerlingen die eind januari examens doen motiveren om toch deel te nemen.

In overleg met diverse opleiders stellen we de volgende opzet voor: na het intypen typen de deelnemers tweemaal een Nederlandse tekst over gedurende telkens 10 minuten, waarvan alleen de tekst met de hoogste netto score telt. Na deze wedstrijd volgt het overtypen van een Engelse tekst (gedurende tien minuten). Vanwege de gehoorde kritiek van ouders dat de prijsuitreiking in voorgaande jaren lang op zich liet wachten en ze dan met dit Kampioenschap een hele dag kwijt zijn, proberen we kort na de Engelse tekst de prijzen aan de jongste deelnemers (voor de Nederlandse tekst) uit te reiken. Dat zal naar schatting tussen 11.15 uur en 11.30 uur zijn. Bij deze opzet is het niet mogelijk ook een prijsuitreiking voor de Engelse wedstrijd te houden. De oorkonden daarvan worden later toegestuurd.

Voor de deelnemers van 18 jaar en ouder vindt de prijsuitreiking voor de Nederlandse tekst plaats ná de wedstrijd audiotypen. Streeftijd is 12.30 uur. De starttijd voor de wedstrijd audiotypen is gepland om 11.15 uur. Doel van deze wedstrijd is gedurende 5 minuten een Nederlands dictee zo accuraat mogelijk uit te typen.

Graag vernemen wij vóór 5 februari of u als instituut of als individuele deelnemer van plan bent aan het kampioenschap deel te nemen en, zo ja, met (ongeveer) hoeveel personen dit zal zijn. Indien u niet deelneemt, graag ook doorgeven! Uw opgaaf is uiteraard zonder enige verplichting. E-mailadres: nkcomputertypen@xs4all.nl

Indien u ideeën over sponsoring heeft of tips om de ochtend leuker en interessanter te maken, dan vernemen we dit graag!

Met vriendelijke groet,

namens bestuur en wedstrijdcommissie van Interinfo,
B.J. Boot.

Eindadvies van het Platform Onderwijs 2032

Het Platform Onderwijs 2032 heeft in 2015 in opdracht van de staatssecretaris van Onderwijs een maatschappelijke dialoog gevoerd over de inhoud van het primair en het voortgezet onderwijs. Het doel was te komen tot een visie op de kennis en de vaardigheden die leerlingen moeten opdoen met het oog op (toekomstige) ontwikkelingen in de samenleving. Ook Interinfo heeft een (kleine) bijdrage aan deze maatschappelijke dialoog geleverd door te wijzen op de voordelen van door docenten begeleide typelessen. Helaas klinkt onze inbreng niet door in het op 23 januari 2016 uitgebrachte eindadvies van het platform (<http://ononderwijs2032.nl/wp-content/uploads/2016/01/Ons-Onderwijs2032-Eindadvies-januari-2016.pdf>). Dit eindadvies is daartoe niet specifiek genoeg. Er is sprake van een kerncurriculum en daarnaast krijgen leraren meer ruimte om hun onderwijsaanbod in te richten naar de behoeften, ambities en persoon van hun leerlingen. Nederlands, Engels, rekenvaardigheid (inclusief wiskunde), digitale geletterdheid en burgerschap worden gezien als verplichte onderdelen van het kerncurriculum.

Geen toetsenborden meer in 2032?

In zijn eindadvies benadrukt het Platform Onderwijs 2032 het belang van “digitale geletterdheid”: jongeren die in 2032 de school verlaten, moeten met computers kunnen omgaan. Helaas wordt in het advies geen aandacht geschonken aan het belangrijkste bedieningspaneel van de computer: het toetsenbord (er is zelfs geen toetsenbord te bekennen op de afgebeelde foto’s). Informatie invoeren en opzoeken gebeurt in de regel via het PC-toetsenbord. Blind typen met tien vingers is de ideale manier om dit toetsenbord te bedienen. Hierdoor hoeft je tijdens het typen niet naar de toetsen te kijken en kan alle aandacht uitgaan naar de te verrichten taak. Wat dit scheelt aan minder typfouten en een taalvaardiger eindresultaat is onderzocht door dr. Henny van der Meijden (Radboud Universiteit).

Gaat het eindadvies ervan uit dat leerlingen zichzelf typen leren? Dan is er het risico van het aanleren van een foute handstand en verkeerde zithouding (leidend tot pijnklachten in polsen en schouders). Er is gekeken naar het buitenland, maar is daarbij het voorbeeld van Finland over het hoofd gezien, waar leerlingen al op de basisschool typeles krijgen? Of verwacht het Platform dat er in 2032 geen PC-toetsenborden meer zijn en we op een andere manier met computers omgaan? Voor nu sluiten we ons aan bij de uitspraak van Platformvoorzitter Paul Schnabel in NRC-Handelsblad van 19 september 2015 (blz. 27): “Leer die kinderen blind typen.” Maar dan graag op school en onder begeleiding van een docent!

Kortom, er is op het moment, nu toetsenborden nog steeds de boventoon voeren bij het werken met computers, voldoende voorlichtingswerk te verrichten om scholen, ouders en leerlingen te overtuigen van de voordelen van het leren blind typen met tien vingers onder begeleiding van een docent!

Voortgang werkzaamheden van de werkgroep Verslaglegging

Bij de foto: attributen van een notulist.

Op 20 januari jl. kwam de werkgroep Verslaglegging in haar nieuwe samenstelling voor de tweede maal bijeen. Besproken werd een overzicht van de criteria waaraan notulisten-verslagleggers dienen te voldoen om voor een nog in te stellen keurmerk in aanmerking te kunnen komen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om perfecte beheersing van het Nederlands; goede typevaardigheid (met tien vingers blind kunnen typen); kennis en vaardigheid op het gebied van tekstverwerking en lay-out; gesproken taal schriftelijk kunnen weergeven in goedlopende zinnen; het gesprokene zo nodig kunnen samenvatten met inachtneming van het onderscheid naar hoofd- en bijzaken; computervaardigheid. Besloten werd contact te leggen met vertegenwoordigers van notulistenopleidingen om opvattingen uit de praktijk te horen over de wijze waarop een allround notulist het beste kan worden opgeleid en welke vakinhoudelijke zaken daarbij aan de orde dienen te komen. De werkgroep komt hiertoe opnieuw bijeen op donderdag 11 februari 2016 in Den Haag.

Contacten Interinfo-VSLM

Tussen de besturen van beide verenigingen heeft een eerste uitwisseling van suggesties plaatsgevonden over mogelijke punten van samenwerking. Daarbij zijn onder andere de volgende onderwerpen genoemd:

- Bevordering, in brede zin, van het deskundig leren blind typen (tienvingersysteem).
- Het nemen van publieksgerichte initiatieven in dat verband, ter promotie van het (door docenten begeleide) typeonderwijs.
- Het organiseren van een studiedag en/of een landelijke bijeenkomst voor type-instituten.
- Opleidingsinstituten stimuleren aan het NK-computertypen deel te nemen.
- Samenwerking i.v.m. Nederlandse deelname aan internationale typewedstrijden in Interstenoverband.
- Informatie uitwisselen die voor leden van beide verenigingen relevant is.
- Gezamenlijk optrekken naar de overheid in het belang van het begeleide typeonderwijs.
- Met instituten reclame-uitingen van en voor internet-typecursussen bespreken en beoordelen.
- Initiatieven nemen om de positie van de type-instituten t.o.v. internetcursussen te versterken.

De contacten hierover zullen worden voortgezet.

(Eindredactie van deze nieuwsbrief: L.J. den Holder.)